

Pravice iz javnih sredstev – vodnik za pravice mladih

(Vir: MDDSZ)

Goran Lukič,
svetovalec za
socialno področje,
zaposlovanje in
migracije

	KDO IMA PRAVICO?	KAKŠNA JE VIŠINA?	ROK ZA UVELJAVITEV PRAVICE, TRAJANJE IN IZPLAČEVANJE	OPOZORILO!
OTROŠKI DODETEK	Eden od staršev oziroma druga oseba za otroka s prijavljenim prebivališčem v Sloveniji do 18. leta starosti otroka, če izpolnjuje tudi druge pogoje po zakonu, ki ureja družinske prejemke.	Določi se glede na uvrstitev družine v dohodkovni razred, ki je določen v odstotku od povprečne neto mesečne plače zaposlenih v RS v koledarskem letu pred vložitvijo zahteve. Če je povprečni mesečni dohodek na osebo do 18% povprečne neto mesečne plače, je recimo znesek otroškega dodatka za prvega otroka, ki je v srednji šoli in ni starejši od 18 let, 168,31 EUR. Za otroke, ki živijo v enostarševski družini, se upošteva 10-odstotno povečanje posameznih zneskov otroškega dodatka za vsakega otroka, ki je upravičen do otroškega dodatka. Če predšolski otrok ni vključen v predšolsko vzgojo v skladu s predpisi, ki urejajo vrtnice, se posamezni znesek otroškega dodatka poveča za 20%.	Pravica do otroškega dodatka se uveljavlja v 90 dneh po rojstvu otroka in se prizna z mesecem otrokovega rojstva. Če se uveljavlja po tem roku, se prizna s prvim dnevom naslednjega meseca po vložitvi zahtevka . Pravica do otroškega dodatka se prizna za dobo enega leta .	Ker se pravica do otroškega dodatka po novem priznava za otroke do 18. leta, se za obdobje do začetka uporabe zakona (do 31.12. 2011) družini, ki ima enega ali več otrok, ki bodo v tem obdobju dopolnili 18 let, prizna pravica do otroškega dodatka samo do 31.12. 2011 . Če želite otroški dodatek prejemati neprekinjeno tudi po tem datumu, morate novo vlogo za otroški dodatek oddati decembra 2011 .
DRŽAVNA ŠTIPENDIJA	Državljeni RS, ki so starejši od 18 let , izpolnjujejo druge pogoje po Zakonu o štipendiranju ter njihov povprečni mesečni dohodek na družinskega člana ne presega 64% neto povprečne plače na družinskega člana v istem obdobju.	Osnovni znesek državne štipendije brez dodatkov se določi glede na uvrstitev v dohodkovne razrede. Tako je, če je povprečni mesečni dohodek na osebo do 30% neto povprečne plače, osnovni znesek državne štipendije 190 EUR. K osnovni višini državne štipendije pa se lahko doda še dodatek za vrsto in področje izobraževanja (30,31 EUR), dodatek za učni in študijski uspeh (20,56 EUR oziroma 37,90 EUR), dodatek za izobraževanje zunaj stalnega bivanja ter dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami (50,89 EUR).	Državna štipendija se dodeli za čas trajanja izobraževalnega ali študijskega programa , vendar mora štipendist vsako leto vložiti vlogo za ponovno odmero štipendije. Štipendist je upravičen do nadaljnjega prejemanja štipendije, če je uspešno zaključil letnik , za katerega je prejemal štipendijo, in izpolnjuje druge pogoje.	Štipendist je dolžan vrniti državno štipendijo z vsemi dodatki v primeru prenehanja štipendijskega razmerja za letnik , ki ga ni uspešno zaključil, in sicer skupaj z obrestmi. Do šolskega leta 2013/14 je dohodkovni cenzus za državno štipendijo 53% neto povprečne plače na družinskega člana.
ZNIZANO PLAČILO VRTCA	Lahko ga uveljavljajo starejši za otroke , ki so vključeni v javni vrtec, zasebni vrtec s koncesijo ter zasebni vrtec, ki se financira iz občinskega proračuna.	Višina se ugotavlja glede na povprečni neto mesečni dohodek na osebo za preteklo leto . Če je povprečni mesečni dohodek na osebo med 18 in 30 % neto povprečne mesečne plače v preteklem letu, je plačilo vrtca tako enako 10% cene programa.	Pravica pripada od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge , podeli pa se za obdobje enega leta ali do spremembe dejstev in okoliščin, ki vplivajo na priznanje pravic.	Osebe, ki želijo uveljaviti znižano plačilo vrtca, morajo vlogo za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev oddati že v decembru 2011 . Rejenci so v celoti oproščeni plačila.
DODATNA SUBVENCIJA MALICE ZA UČENCE IN DIJAKE	Upravičeni so učenci in dijaki, ki se redno izobražujejo .	Upravičenost do subvencije se ugotavlja na podlagi povprečnega neto mesečnega dohodka na osebo . Če je povprečni neto mesečni dohodek na osebo do 42% povprečne neto mesečne plače v preteklem letu, je višina dodatne subvencije za malico za učenca in dijaka v višini 1/3 cene malice. Če pa je povprečni neto mesečni dohodek na osebo med 42 in 64% povprečne neto mesečne plače preteklega leta, pa je subvencija za dijaka 1/6 cene malice. Dodatna subvencija v višini 1/3 cene pripada učencem in dijakom, ki so v rejništvu, ter učencem in dijakom, ki so prosili za azil.	Učencu ali dijaku, ki uveljavlja pravico do dodatne subvencije za malico pred začetkom šolskega leta in se njegovi vlogi ugotovi, pripada dodatna subvencija od prvega šolskega leta , sicer pa od naslednjega dne, ko CSD prejme vlogo za subvencijo. Pravica se dodeli za obdobje enega šolskega leta .	
SUBVENCIJA KOSILA ZA UČENCE	Pripada učencem, pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo ne presega 18 % neto povprečne mesečne plače .	Subvencija se dodeli v višini cene kosila .	Subvencija velja za obdobje enega šolskega leta . Učencu, ki uveljavlja pravico do subvencije pred začetkom šolskega leta in se njegovi vlogi ugotovi, pripada subvencija od prvega šolskega dne dalje , sicer pa od naslednjega dne, ko CSD prejme vlogo za subvencijo.	
SUBVENCIJA PREVOZOV ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE	Upravičeni so dijaki in študentje, ki se izobražujejo v oddaljenosti najmanj 5 km od kraja stalnega bivanja .	Višina se določi glede na povprečni neto mesečni dohodek na osebo . Če je recimo povprečni neto mesečni dohodek na osebo do 30% povprečne neto mesečne plače, je višina subvencije 50%. Višina subvencije se glede na oddaljenost kraja izobraževanja od stalnega prebivališča v vsakem razredu zviša za 10% za oddaljenost nad 40km do 60km ter za 20 % za oddaljenost nad 60km. Za rejence se subvencija na ta način zviša glede na oddaljenost od začasnega prebivališča.	Pravica se dodeli za obdobje do 30.6. tekočega šolskega leta (za dijake) ali do 31.7. tekočega študijskega leta (za študente) .	Osebi, ki je z odločbo o usmeritvi opredeljena kot težje ali težko gibalno ovirana in zaradi tega ne more uporabljati javnega prevoza oziroma potrebuje prilagojen prevoz, pripada brezplačen prilagojen prevoz .